

Pelimonopolin vastustajat heräsivät

Veikkauksen monopolin vastustajat yrittävät ottaa kaiken hyödyn irti näjekkästä keskustelusta. Avustuksia saavat järjestöt joutuivat puolustuskannalle.

Veikkauksen toiminta, pelihaittojen vähentäminen ja yli miljardin euron vuosittaisten veikkausvoittovarojen tulevaisuus ovat olleet syksyn kuuma puheenaihe. Se on myös osoittanut, kuinka vaikeaa some-aikana on keskustella asiallisesti monisyisestä yhteiskunnallisesta asiasta.

– Maanista vääntöä!

Näin nuorisoalan kattojärjestö Allianssin toiminnanjohtaja **Anna Munsterhjelm** kuvailee keskustelun sävyä.

Nuorisojärjestöille rahapelitoiminnan tuotot ovat elintärkeitä, ja nuorisotyön rahoituksen äänekkäänä puolustajana Munsterhjelm on saanut runsaasti kuraa niskaan.

– En ota kritiikkiä kovin henkilökohtaisesti, sillä keskustelussa on ollut hyvin paljon asiattomuuksia ja asiantuntemattomuutta siitä, miten järjestelmä toimii ja kuka valtaa käyttää.

TAHALLISTA VÄÄRINYMMÄRRYSTÄ

Anna Munsterhjelmin mukaan keskustelussa on usein ymmärretty väärin – myös tahallisesti – että järjestöillä olisi jonkinlaista päätösvaltaa veikkausvoittovarojen jakoon.

– Näinhän ei ole. Eduskunta säätää lait, joiden mukaan tuotot tuloutetaan ministeriöille ja edelleen avustuskohteisiin.

Munsterhjelman mielestä avustukset eivät tee järjestöistä jäävejä osallistumaan keskusteluun.

– Suomesta on vaikea löytää tahoja, joka ei tavalla tai toisella olisi sidoksissa Veikkaukseen. Käytännössä jokainen hyötyy tavalla tai toisella sen tuotoista.

Munsterhjelm valittelee, että kärjekkäät kommentit ja ylilyönnit ovat pudottaneet keskustelusta rakentavia ratkaisuja hakevat poliittiset päättäjät.

– Vain harva asian moniulotteisuuden ymmärtävä poliitikko on halunnut lähteä mukaan keskusteluun. Parempi on pysyä hiljaa.

MONOPOLIN VASTUSTAJAT AKTIVOITUIVAT

Sosiaali- ja terveystieteiden kattojärjestöjen Sostin pääsihteeri **Vertti Kiukas** sanoo, että Veikkauksesta nyt käyty keskustelu on odottanut itseään jo pitkään. Sytykkeenä olivat yhtiön ylilyönnit mainonnassa ja peliriippuvaisten ongelmien syveneminen pikavippien helpon saatavuuden myötä.

– Ikävä piirre keskustelussa kuitenkin on, että veikkausvoittovaroja saavat tahot laitetaan vastakkain peliongelmaisten kanssa. Esimerkiksi sote-järjestöt ovat jo pitkään vaatineet, että ongelmiin on puututtava. Me myös hyväksymme, että toimenpiteillä on hintalappunsa, Kiukas toteaa.

Hänen mukaansa Veikkauksen pelimonopolin purkamista kannattavat tahot ovat löytäneet syksyn keskustelusta keppihevosen ajaa omia tavoitteitaan.

– Näkee selvästi, että osalla pelihaittoja esiin tuovista tahoista todellisena intressinä on pelimonopolin murtaminen. Näin yksityiset yhtiöt pääsisivät jakamaan kakkua.

Monopolin purkaminen tarkoittaisi, että esimerkiksi ulkomaiset peliyhtiöt päästettäisiin avoimesti Suomen markkinoille. Valtio saisi niiltä tuloja veroina ja lisenssimaksuina.

– On aivan absurdi ajatus, että useamman yhtiön järjestelmä pystyisi puuttumaan peliongelmiin ja hillitsemään niitä paremmin kuin yksi yhtiö, Munsterhjelm sanoo.

NYT TARVITAAN LAAJAA KONSENSUSTA

Kunta- ja omistajaohjausministeri **Sirpa Paatero** (sd) esittää parlamentaarista työryhmää pohtimaan rahapelijärjestelmän kehittämistarpeita. Vertti Kiukkaan mielestä ajatus on hyvä, sillä Veikkauksen asioita on pohdittu kautta historian laajalla kokoonpanolla.

– Näin on hyvä tehdä jatkossakin. Konsensusta tarvitaan, koska kyse on sosiaalipoliittisesti ja

yhteiskunnalle tärkeiden asioiden rahoituksen kannalta isosta kysymyksestä.

Kiukas on itse sitä mieltä, että valtiolliseen monopoliin perustuva malli on edelleen hyvä. Se vaatii kuitenkin muutoksia esimerkiksi Veikkauksen yrityskulttuuriin ja hallintoon.

Hän toivoo myös nykyistä määrätietoisempia toimia ulkomaisten peliyhtiöiden toimintamahdollisuuksien suitsimiseen. Ne ovat ottaneet arviolta jo kolmanneksen rahapelaamisen digimarkkinoista Suomessa.

– Suomi on ainoa EU-maa, joka ei rajoita millään lailla pelaamista ulkomaille. Tästä on tehty sisäministeriössä muistiokin, joten asian laittaminen järjestykseen vaatisi vain lain säätämistä.

Myös avustusjärjestelmään on tehtävä Kiukkaan mielestä muutoksia, kun pelituotot vähenevät. Veikkaus suunnittelee, että raaputusarpoja lukuun ottamatta kaikki sen pelit ovat pakollisen tunnistautumisen piirissä vuoteen 2023 mennessä. Yhtiön arvion mukaan se voi supistaa tuottoja 150–200 miljoonaa euroa nykyiseen verrattuna, mikä tarkoittaisi jopa viidenneksen leikkausta yleishyödyllisten järjestöjen avustuksiin.

– Toivon, että valtio kantaa tästä oman osansa. Esimerkiksi arpajaisveroa laskemalla valtio tinkisi omasta siivustaan, ja veikkausvoittojen tuotosta jäisi enemmän jaettavaa järjestöille, Kiukas ehdottaa.

Matti Remes
Kuva: Istockphoto